

32012L0047

31.1.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 31/43

DIREKTIVA KOMISIJE 2012/47/EU**od 14. prosinca 2012.****o izmjeni Direktive 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o popisu obrambenih proizvoda****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjenju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 13.,

budući da:

- (1) Direktiva 2009/43/EZ obuhvaća sve obrambene proizvode koji odgovaraju onima navedenim u Zajedničkom popisu robe vojne namjene Europske unije, usvojenom od strane Vijeća 19. ožujka 2007.
- (2) Vijeće je 27. veljače 2012. usvojilo ažuriran Zajednički popis robe vojne namjene Europske unije ⁽²⁾.
- (3) Sukladno navedenom treba izmijeniti Prilog Direktivi 2009/43/EZ u vezi s popisom obrambenih proizvoda.
- (4) Mjere predviđene ovom Direktivom su u skladu s mišljenjem Odbora o EU transferima obrambenih proizvoda,

DONIJELA JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Prilog Direktivi 2009/43/EZ se zamjenjuje tekstem iz Priloga ovoj Direktivi.

Članak 2.**Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo**

1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s odredbama ove Direktive najkasnije do 20. ožujka 2013.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. prosinca 2012.

Za Komisiju
Predsjednik

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ SL L 146, 10.6.2009., str. 1., kako je izmijenjena Direktivom Komisije 2010/80/EU od 22. studenoga 2010. i Direktivom Komisije 2012/10/EU od 22. ožujka 2012. o izmjeni Direktive 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu popisa obrambenih proizvoda, SL L 308, 24.11.2010., str. 11. i SL L 85, 24.3.2012., str. 3.

⁽²⁾ SL C 85, 22.3.2012., str. 1.

PRILOG

Prilog Direktivi 2009/43/EZ zamjenjuje se sljedećim:

„PRILOG

POPIS OBRAMBENIH PROIZVODA

Napomena 1: Pojmovi u ‚dvostrukim‘ navodnicima su definirani pojmovi. Odnose se na ‚Definicije pojmova‘ navedene u Prilogu ovom Popisu.

Napomena 2: U nekim slučajevima kemikalije su popisane imenom i CAS brojem. Popis se odnosi na kemikalije iste strukturalne formule (uključujući hidrate) bez obzira na ime ili CAS broj. CAS brojevi su prikazani kako bi se lakše identificirala određena kemikalija ne obazirući se na nomenklaturu. CAS brojevi se ne mogu koristiti kao jedino sredstvo identifikacije, budući da neki oblici navedenih kemikalija imaju drukčije CAS brojeve, a i smjese koje sadrže navedenu kemikaliju mogu također imati druge CAS brojeve.

ML1 **Oružje s glatkom cijevi kalibra manjeg od 20 mm, ostalo naoružanje i automatsko oružje kalibra 12,7 mm ili manjeg (kalibra 0,50 inča) i pribor kako slijedi, te za njih posebno namijenjene komponente:**

a. Puške, karabini, revolveri, pištolji, kratke strojnice i strojnice;

Napomena: ML1.a ne uključuje sljedeće:

- a. Muškete, puške i karabine proizvedene prije 1938. godine;
- b. Reprodukcije mušketa, pušaka i karabina čiji su originali proizvedeni prije 1890. godine;
- c. Revolvere, pištolje i strojnice proizvedene prije 1890. godine, te njihove reprodukcije;

b. Oružje s glatkom cijevi, kako slijedi:

1. Oružje s glatkom cijevi posebno namijenjeno vojnoj uporabi
2. Ostala oružja s glatkom cijevi kako slijedi:

- a. Potpuno automatska;
- b. Poluautomatska ili s kliznim mehanizmom punjenja (pumperice);

c. Oružja koja koriste streljivo bez čahure;

d. Prigušivači, posebni dodatci za montiranje na pušku, spremnici za metke, ciljnici i prigušivači bljeska za oružja navedena u ML1.a, ML1.b ili ML1.c.

Napomena 1: ML1 se ne odnosi na oružje s glatkom cijevi koje se koriste za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno namijenjeno vojnoj uporabi niti smije biti automatsko.

Napomena 2: ML1 se ne odnosi na oružje koje je posebno namijenjeno za ispaljivanje tzv. lažnog streljiva te koje nije u mogućnosti ispaliti bilo koju vrstu streljiva navedenog u ML3.

Napomena 3: ML1 se ne odnosi na oružja koja ispaljuju streljivo s rubnim paljenjem, i koja nisu potpuno automatska.

Napomena 4: ML1.d se ne odnosi na optičke ciljnice za oružje, bez elektroničkog procesuiranja slike, sa četverostrukim ili manjim povećanjem, pod uvjetom da nisu specijalno dizajnirani ili modificirani za vojnu uporabu.

ML2 **Oružja s glatkom cijevi kalibra 20 mm ili većeg, ostala oružja ili naoružanje kalibra većeg od 12,7 mm (kalibra 0,50 inča), bacači i pribor kako slijedi, te za njih posebno namijenjene komponente:**

- a. Oružje, haubice, topovi, minobacači, protuoklopno oružje, lanseri raketa, vojni bacači plamena, puške, netrzajno oružje, oružje s glatkom cijevi, te za njih namijenjene naprave za smanjenje otkrivanja položaja;

Napomena 1: ML2.a. uključuje ubrizgavače, mjerne naprave, spremnike, te ostale komponente posebno namijenjene za uporabu sa tekućim pokretačkim punjenjima za bilo koji dio opreme naveden u ML2.a.

Napomena 2: ML2.a. se ne odnosi na oružje kao što su:

- a. Muskete, puške i karabini, proizvedeni prije 1938. godine;
- b. Reprodukcije musketa, pušaka i karabina, čiji su originali proizvedeni prije 1890. godine.
- c. Oružje, haubice, topovi i minobacači, proizvedeni prije 1890. godine.

Napomena 3: ML2.a. se ne odnosi na ručne lansere projektila posebno namijenjenim lansiranju projektila na daljinama do 500 metara bez eksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti koji nakon lansiranja ostaju povezani s lanserom.

- b. Dimni, plinski i pirotehnički bacači ili generatori posebno konstruirani ili modificirani za vojnu uporabu;

Napomena: ML2.b. se ne odnosi na signalne pištolje.

- c. Ciljnici za oružje i nosači ciljnika za oružje koji imaju sve od sljedećeg:

1. Posebno konstruirani za vojnu namjenu; i
2. Posebno konstruirani za oružje navedeno u ML2.a.;

- d. Postolja posebno namijenjena oružju navedenom u ML2.a.

ML3 **Streljivo i upaljači za streljivo, kako slijedi, te za njih posebno namijenjene komponente:**

- a. Streljivo za oružje navedeno u ML1, ML2 ili ML12;
- b. Naprave za podešavanja upaljača za streljivo navedeno u ML3.a.

Napomena 1: ML3 uključuje sljedeće posebno namijenjene komponente:

- a. Metalne ili plastične komponente kao što su nakovnji kapisle, košuljice zrna, članci redenika, vodeći prsteni i metalni dijelovi streljiva;
- b. Sigurnosne i oružne naprave, upaljače, senzore i inicijalne naprave;
- c. Energetska punjenja za jednokratno ispaljenje;
- d. Sagorljive čahure za punjenje;
- e. Kazetno streljivo, uključujući bombice, mine i projektele navođene na cilj.

Napomena 2: ML3.a. se ne odnosi na streljivo čija je čahura zatvorena bez projektila (tzv. prazna zvijezda) kao ni tzv. slijepo streljivo sa probušenom komorom za barut.

ML3 b. (nastavak)

Napomena 3: ML3.a. se ne odnosi na patrone posebno namijenjene za bilo koju od sljedećih svrha:

- a. Signaliziranje;
- b. Tjeranje ptica; ili
- c. Paljenje fitilja na naftnim bušotinama.

ML4 **Bombe, torpeda, rakete, projektili, ostale eksplozivne naprave i punjenja kao i pripadajuća oprema i pribor, kako slijedi, posebno namijenjena vojnoj uporabi kao i komponente posebno namijenjene za navedeno:**

POZOR 1: Za opremu za navođenje i navigaciju, vidjeti ML11.

POZOR 2: Za sustave za zaštitu aviona od raketa (AMPS), vidjeti ML4.c.

- a. Bombe, torpeda, granate, dimni spremnici, rakete, mine, rakete, dubinska (protupodmornička) punjenja, punjenja za rušenje kao i oprema za uništavanje, 'pirotehničke' naprave, patrone i simulatori (npr. oprema koja simulira karakteristike bilo kojeg od ovih sredstava), posebno namijenjeni vojnoj uporabi:

Napomena: ML4.a. uključuje:

- a. Dimne granate, zapaljive bombe i eksplozivne naprave;
- b. Saponice raketnih projektila i vrhove projektila na letjelicama koje imaju mogućnost povratka u atmosferu

- b. Oprema koja ima sve od sljedećeg:

1. Posebno konstruirana za vojnu namjenu; i
2. Posebno konstruirana za 'aktivnosti' koje su vezane uz bilo što od sljedećeg:
 - a. Stavke koje podliježu kontroli po ML4.a.; ili
 - b. Improvizirani eksplozivni uređaji (IED).

Tehnička napomena:

Za potrebe ML4.b.2. 'aktivnosti' se odnose na rukovanje, ispaljivanje, polaganje, nadzor, pražnjenje, detonaciju, aktiviranje, električno napajanje sa jednokratnim radnim učinkom, zavaravanje, ometanje, odstranjivanje, otkrivanje, smetanje ili zbrinjavanje.

Napomena 1: ML4.b. uključuje:

- a. Mobilnu opremu za pretvaranje plina u tekuće stanje koja može proizvesti 1 000 kg ili više plina u tekućem stanju po danu;
- b. Ploveći električni provodni kabel za čišćenje magnetskih mina.

Napomena 2: ML4.b. ne uključuje ručne naprave koje su namijenjene isključivo za detekciju metalnih objekata i nemaju mogućnost razlikovanja mina od ostalih metalnih objekata.

- c. Sustavi za zaštitu aviona od raketa (AMPS).

Napomena: ML4.c. ne uključuje AMPS koji imaju sve od dolje navedenog:

- a. Bilo koji od sljedećih senzora za upozorenje na prisutnost raketa:
 1. Pasivne senzore s vršnim odzivom između 100-400 nm; ili
 2. Aktivne pulsirajuće Dopplerove senzore za upozorenje na rakete;

- ML4 c. Napomena (nastavak)
- b. Sustave za stvaranje protumjera;
 - c. Baklje, koje imaju i vidljiv i infracrveni trag, za ometanje rakete zemlja-zrak; i
 - d. Instalirane na 'civilnim zrakoplovima' i koje imaju sve od sljedećeg:
 - 1. AMPS je u funkciji samo na specifičnim 'civilnim zrakoplovima' na kojima je instaliran posebni AMPS, i za koji je izdan bilo koji od dolje navedenih dokumenta:
 - a. Certifikat civilnog tipa; ili
 - b. Odgovarajući dokument koji priznaje Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo (ICAO);
 - 2. AMPS koriste zaštitu za sprečavanje neautoriziranog pristupa 'softveru'; i
 - 3. AMPS uključuju aktivni mehanizam koji onemogućuje funkciju sustava u slučaju njegova skidanja sa 'civilnog zrakoplova' na kojeg je instaliran.
- ML5 **Kontrola paljbe i odgovarajuća oprema za uzbuñivanje i upozoravanje, kao i srodni sustavi, oprema za testiranje, uciljavanje i protumjere, kako slijedi, posebno namijenjena vojnoj uporabi, te komponente i pribor posebno namijenjeni za gore navedeno:**
- a. Ciljnici oružja, računala za bombardiranje, sustavi za usmjeravanje oružja i sustavi za upravljanje paljbom;
 - b. Sustavi za određivanje položaja cilja, označavanje, određivanje daljine do cilja, promatranje ili praćenje; oprema za detekciju, prikupljanje podataka, prepoznavanje ili identifikaciju; te oprema za ugradnju senzora;
 - c. Oprema za protuelektronsko djelovanje namijenjena sredstvima navedenim u ML5.a. ili ML5.b.;
- Napomena: Za potrebe ML5.c., oprema za protuelektronsko djelovanje uključuje i opremu za otkrivanje.
- d. Oprema za testiranje na terenu ili uciljavanje, posebno namijenjena sredstvima navedenim u ML5.a., ML5.b. ili ML5.c.
- ML6 **Kopnena vozila i komponente, kako slijedi:**
- POZOR: Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.
- a. Kopnena vozila i njihove komponente, posebno namijenjena ili modificirana za vojnu uporabu;
- Tehnička napomena:
Za potrebe ML6.a. termin kopnena vozila uključuje i prikolice.
- b. Ostala kopnena vozila i komponente, kako slijedi:
 - 1. Vozila s pogonom na sve kotače koja se mogu koristiti na neravnom terenu i koja su proizvedena ili opremljena materijalom ili komponentama koji pružaju balističku zaštitu razine III (sukladno normi NIJ 0108.01 iz rujna 1985. godine ili usporedivoj nacionalnoj normi) ili veću;
 - 2. Komponente koje imaju sve od sljedećeg:
 - a. Posebno namijenjene za vozila navedena u ML6.b.1.; i
 - b. Pružaju balističku zaštitu razine III (sukladno normi NIJ 0108.01 iz rujna 1985. godine ili usporedivoj nacionalnoj normi) ili veću.

ML6 (nastavak)

POZOR: Vidjeti također ML13.a

Napomena 1: ML6.a. uključuje:

- a. Tenkove i ostala vojna naoružana vozila i vojna vozila koja su opremljena nosačima za naoružanje ili opremom za postavljanje mina ili lansiranje projektila navedena u ML4;
- b. Oklopna vozila;
- c. Amfibijska vozila i vozila za prelaženje dubokih vodenih površina;
- d. Vozila za izvlačenje i vozila za vuču ili prijevoz streljiva ili sustava oružja kao i s tim povezanu opremu za rukovanje tovarom.

Napomena 2: Modifikacija kopnenog vozila za vojnu uporabu navedenog u ML6.a. podrazumijeva strukturalnu, električnu ili mehaničku promjenu koja uključuje jednu ili više posebno namijenjenih vojnih komponenti. Te komponente uključuju:

- a. Zaštitu pneumatika izvedenu tako da pneumatici budu neprobojni za metke;
- b. Oklopnu zaštitu vitalnih dijelova (npr. spremnika goriva ili kabine vozila);
- c. Posebna ojačanja ili nosače (nastavke) oružja;
- d. Svjetla za noćnu vožnju.

Napomena 3: ML6 se ne odnosi na civilne automobile ili kamione izrađene ili modificirane za prijevoz novca ili vrijednosti koja imaju oklop ili balističku zaštitu.

Napomena 4: ML6 se ne odnosi na vozila koja imaju sve od sljedećih značajki:

- a. Izrađena prije 1946. godine;
- b. Ne uključuju robe navedene u Popisu robe vojne namjene Europske unije i proizvedene nakon 1945. godine, osim reprodukcija originalnih komponenti ili pribora za vozilo; i
- c. Ne uključuju oružja navedena u ML1, ML2 ili ML4 osim ako su neupotrebljiva i ako s njima nije moguće ispaljivati projekte.

ML7 **Kemijski i biološki toksični agensi, 'agensi za kontrolu nemira', radioaktivni materijali, uz to povezana oprema, komponente i materijali, kako slijedi:**

- a. Biološki agensi ili radioaktivni materijali, 'prilagođeni uporabi u ratu' za uništenje ljudi i životinja, opreme, usjeva ili okoliša;
- b. Agensi za kemijsko ratovanje uključujući:
 1. Nervni agensi za kemijsko ratovanje
 - a. O-Alkil (jednak ili manji od C₁₀ uključujući cikloalkil), alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) – fosfonofluoridati, kao što su:
Sarin (GB): O – izopropil metilfosfonofluoridat (CAS 107-44-8); i
Soman (GD): O- pinacolil metilfosfonofluoridat (CAS 96-64-0);
 - b. O- Alkil (jednak ili manji od C₁₀ uključujući cikloalkil) N, N-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosforamidocijanidati, kao što su:
Tabun (GA): O-etil N, N-dimetilfosforamidocijanidat (CAS 77-81-6);
 - c. O- Alkil (H ili jednak ili manji od C₁₀ uključujući cikloalkil) S-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)- aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonotiolati i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što su:
VX: O-etil S-2-diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat (CAS 50782-69-9);

ML7

b. (nastavak)

2. Kožni agensi za kemijsko ratovanje
 - a. Sumporni otrovi kao što su:
 1. 2-kloroetilklorometilsulfid CAS 2625-76-5);
 2. Bis (2-kloroetil) sulfid (CAS 505-60-2);
 3. Bis (2-kloroetiltio) metan (CAS 63869-13-6);
 4. 1,2-bis (2-kloroetiltio) etan (CAS 3563-36-8);
 5. 1,3-bis (2-kloroetiltio) –n-propan (CAS 63905-10-2);
 6. 1,4-bis (2-kloroetiltio) –n-butan (CAS 142868-93-7);
 7. 1,5-bis (2-kloroetiltio) –n-pentan (CAS 142868-94-8);
 8. Bis (2-kloroetiltiometil) eter (CAS 63918-90-1);
 9. Bis (2-kloroetiltioetil) eter (CAS 63918-89-8);
 - b. Luiziti, kao što su:
 1. 2-klorovinildikloroarsin (CAS 541-25-3);
 2. Tris (2-klorovinil) arsine (CAS 40334-70-1);
 3. Bis (2-klorovinil) kloroarsine (CAS 40334-69-8);
 - c. Dušični otrovi kao što su:
 1. HN1: bis (2-kloroetil) etilamin (CAS 538-07-8);
 2. HN2: bis (2-kloroetil) metilamin (CAS 51-75-2);
 3. HN3: tris (2-kloroetil) amin (CAS 555-77-1);
3. Agensi za onesposobljavanje u kemijskom ratovanju kao što su:
 - a. 3-Quinuclidinil benzilate (BZ) (CAS 6581-06-2);
4. Defolijanti namijenjeni kemijskom ratovanju kao što su:
 - a. Butil 2-kloro-4-fluorofenoksiacetat (LNF);
 - b. 2,4,5-triklorofenoksiocetna kiselina (CAS 93-76-5) pomiješana sa 2,4-diklorofenoksiocetne kiseline (CAS 94-75-7) (Narančasti agens (CAS 39277-47-9)).
- c. Binarni prekursori i ključni prekursori namijenjeni kemijskom ratovanju kako slijedi:
 1. Alkil (Metil, etil, n-propil ili izopropil fosfonil difluoridi kao što su:

DF: metil fosfonildifluorid (CAS 676-99-3);
 2. O-Alkil (H ili jednak ili manji od C₁₀ uključujući cikloalkil) 0-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfoniti i odgovarajuće alkilirane i protonirane soli kao što su:

QL: O-etil-2-di-izopropilaminoetil metilfosfonit (CAS 57856-11-8);
 3. Klorosarin: O-izopropil metilfosfonokloridat (CAS 1445-76-7);
 4. Klorosoman: O-pinakolil metilfosfonokloridat (CAS 7040-57-5);

ML7

(nastavak)

d. ‚Suzavci‘ i ‚agensi za suzbijanje nereda‘ uključujući:

1. α -Bromobenzenacetonitril, (bromobenzil cijanid) (CA) (CAS 5798-79-8);
2. ((2-klorofenil) metilen) propanedinitril, (o-klorobenzilidenemalononitril) (CS) (CAS 2698-41-1);
3. 2-Kloro-1-fenilthanon, Fenilacil klorid (ω -kloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);
4. Dibenz-(b,f)-1,4-oksazefin (CR) (CAS 257-07-8);
5. 10-kloro-5, 10-dihidrofensazin, (fensazin klorid), (Adamsit), (DM) (CAS 578-94-9);
6. N-nonanomorfolin, (MPA) (CSA 5299-64-9)

Napomena 1: ML7.d. se ne odnosi na suzavce ili agense za suzbijanje nereda koji su pojedinačno pakirani u svrhu osobne samoobrane.

Napomena 2: ML7.d. se ne odnosi na aktivne sastavne kemikalije i njihove kombinacije identificirane i pakirane za proizvodnju hrane ili medicinske svrhe.

e. Oprema posebno projektirana ili modificirana za vojnu uporabu, posebno projektirana ili modificirana za raspršivanje bilo čega od dolje navedenog, i za nju posebno namijenjene komponente:

1. Materijali ili agensi navedeni u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d; ili
2. Komponente načinjene od prekursora navedene u ML7.c.

f. Oprema za zaštitu i dekontaminaciju, posebno projektirana ili modificirana za vojnu uporabu, komponente i kemijske smjese kako slijedi:

1. Oprema posebno projektirana ili modificirana za obranu od materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d., i za nju posebno namijenjene komponente;
2. Oprema posebno projektirana ili modificirana za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenih u ML7.a. ili ML7.b. i za nju posebno namijenjene komponente;
3. Kemijske smjese posebno razvijene/formulirane za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima navedenih u ML7.a. ili ML7.b.;

Napomena: ML7.f 1. se odnosi na:

- a. Rashladne jedinice posebno izrađene ili modificirane za nuklearno, biološko ili kemijsko filtriranje;
- b. Zaštitnu odjeću

POZOR: Za civilne zaštitne maske, zaštitnu i dekontaminacijsku opremu vidjeti također navod 1A004 na Popisu robe s dvojnog namjenom.

g. Oprema, posebno projektirana ili modificirana za vojnu uporabu, izrađena ili modificirana za pronalaženje ili identifikaciju materijala navedenih u ML7.a, ML7.b. ili ML7.d, i za nju posebno namijenjene komponente.

Napomena: ML7.g. se ne odnosi na dozimetre za osobnu dozimetriju.

POZOR: Vidjeti također navod 1A004 na Popisu robe s dvojnog namjenom.

ML7 (nastavak)

- h. „Biopolimeri” posebno namijenjeni ili prerađeni za otkrivanje ili identifikaciju agenasa za kemijsko ratovanje navedenih u ML7.b. i kultura posebnih stanica koje se koriste za njihovu proizvodnju;
- i. „Biokatalizatori” za dekontaminaciju ili razgradnju agenasa za kemijsko ratovanje i njihovi biološki sustavi kako slijedi:
 - 1. „Biokatalizatori” posebno namijenjeni za dekontaminaciju ili raspadanje CW agenasa koji podliježu kontroli po ML7.b koji su rezultat usmjerene laboratorijske selekcije ili genetske manipulacije bioloških sustava;
 - 2. Biološki sustavi koji sadrže genetske informacije specifične za proizvodnju „biokatalizatora” navedenih u ML7.i.1.:
 - a. „Ekspresioni vektori”;
 - b. Virusi;
 - c. Kulture stanica.

Napomena 1: ML7.b. i ML7.d. se ne odnosi na sljedeće:

- a. Cijan klorid (CAS 506-77-4). Vidjeti 1C450.a5. na Popisu robe s dvojnog namjenom.
- b. Cijanovodična kiselina (CAS 74-90-8);
- c. Klor (CAS 7782-50-5);
- d. Karbonil klorid (fosgen) (CAS 75-44-5). Vidjeti 1C450.a4 na Popisu robe s dvojnog namjenom;
- e. Difosgen (triklorometil-kloroformat) (CAS 503-38-8);
- f. Ne koristi se od 2004.;
- g. Ksilil bromid, orto: (CAS 89-92-9), meta: (CAS 620-13-3), para: (CAS 104-81-4);
- h. Benzil bromid (CAS 100-39-0);
- i. Benzil jodid (CAS 620-05-3);
- j. Bromo aceton (CAS 598-31-2);
- k. Cijan bromid (CAS 506-68-3);
- l. Bromo metiletilketon (CAS 816-40-0);
- m. Kloro aceton (CAS 78-95-5);
- n. Etil jodoacetat (CAS 623-48-3);
- o. Jodo aceton (CAS 3019-04-3);
- p. Kloropikrin (CAS 76-06-2). Vidjeti 1C450.a.7. na Popisu robe s dvojnog namjenom.

Napomena 2: Kulture stanica i biološki sustavi navedeni u ML7.h., ML7.i.2. su isključivi i te stavke se ne odnose na stanice ili biološke sustave za civilne svrhe, kao što su poljoprivreda, farmacija, medicina, veterinarstvo, okoliš, zbrinjavanje otpada ili industrija hrane.

ML8

„Energetski materijali“ i odgovarajuće tvari, kako slijedi:

POZOR 1: Vidjeti također 1C011 na Popisu robe s dvojnog namjenom.

POZOR 2: Za punjenja i uređaje, vidjeti ML4 i 1A008 na Popisu robe s dvojnog namjenom

Tehničke napomene:

1. Za potrebe ML8, pojam smjesa se odnosi na sastav dviju ili više tvari u kojoj barem jedna tvar podliježe kontroli po točkama ML8.
 2. Bilo koja supstanca navedena u točkama ML8 kontrolira se po ovoj listi čak i kad se koristi za neke druge primjene od onih navedenih (npr. TAGN se uglavnom koristi kao eksploziv ali se može koristiti i kao gorivo ili kao oksidator).
- a. „Eksplozivi“, kako slijedi, i njihove smjese:
1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroxan ili 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazane-1-oksidi) (CAS 97096-78-1);
 2. BNCP (cis-bis (5nitrotetrazolato) tetra amin-kobalt (III) perklorat) (CAS 117412-28-9);
 3. CL-14 (diamino dinitrobenzofuroksan ili 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 117907-74-1);
 4. CL-20 (HNIW ili heksanitroheksaazaisowurtzitan) (CAS 135285-90-4); klatrati od CL-20 (vidjeti također ML8.g.3. i g.4. za njegove „prekursori“);
 5. CP (2-(5-cijanotetrazolato) penta amin-kobalt (III) perklorat) (CAS 70247-32-4);
 6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroeten, FOX7) (CAS 145250-81-3);
 7. DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);
 8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazin);
 9. DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropirazin-1-oksidi, PZO) (CAS 194486-77-6);
 10. DIPAM (3,3"-diamino-2,2",4,4",6,6"-heksanitrobifenil ili dipikramid) (CAS 17215-44-0);
 11. DNGU (DINGU ili dintroglukoluril) (CAS 55510-04-8);
 12. Furazani, kako slijedi:
 - a. DAAOF (diaminoazoksifurazan);
 - b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);
 13. HMX i derivati (vidjeti također ML8.g.5. za njegove „sirovine za izradu“), kako slijedi:
 - a. HMX (Ciklotetrametilenetetranitramin, oktahidro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazin,1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazaciklooktan, oktogen ili octogene) (CAS 2691-41-0);
 - b. difluoroaminatni analozi HMX;
 - c. K-55 (2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabicyklo [3,3,0]-oktanone-3,tetranitrosemiglycouril ili keto-bicyclic HMX) (CAS 130256-72-3);
 14. HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);
 15. HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);

- ML8 a. (nastavak)
16. Imidazoli, kako slijedi:
- a. BNNII (oktahidro-2,5-bis(nitroimino)imidazo[4,5-d]imidazol);
 - b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
 - c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);
 - d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazol)-2,4-dinitroimidazol);
 - e. PTIA (1-picryl-2,4,5-trinitroimidazol);
17. NTNMH (1-(2-nitrotriazol)-2-dinitrometilen hidrazin);
18. NTO (ONTA ili 3-nitro-1,2,4-triazol-5-jedan) (CAS 932-64-9);
19. Polinitrokubani sa više od četiri nitro grupe;
20. PYX (2,6-Bis(picrylamino)-3,5-dinitropiridin) (CAS 38082-89-2);
21. RDX i derivati, kako slijedi:
- a. RDX (ciklotrimetenetrinitramin, ciklonit, T4, heksahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-1,3,5-triazin, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triaza-cikloheksan, heksogen ili hexogene) (CAS 121-82-4);
 - b. Keto-RDX (K-6 ili 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanon) (CAS 115029-35-1);
22. TAGN (triaminoguanidinenitrat) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (vidjeti također ML8.g.7. za njegove ,sirovine za izradu');
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoramino) oktahidro-1,5-dinitro-1,5-diazocin);
25. Tetrazoli, kako slijedi:
- a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
 - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
26. Tetryl (trinitrofenilmetilnitramin) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalin) (CAS 135877-16-6) (vidjeti također ML8.g.6 za njegove ,sirovine za izradu');
28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetidin) (CAS 97645-24-4) (vidjeti također ML8.g.2. za njegove ,prekursor-e');
29. TNGU (SORGUYL ili tetranitroglikoluril) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazin) (CAS 229176-04-9);
31. Triazini, kako slijedi:
- a. DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazin) (CAS 19899-80-0);
 - b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3-5-triazin) (CAS 130400-13-4);

ML8

a. (nastavak)

32. Triazoli, kako slijedi:

- a. 5-azido-2-nitrotriazol;
- b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramid) (CAS 1614-08-0);
- c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
- d. BDNTA ([bis-dinitrotriazol]amin);
- e. DBT (3,3"-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
- f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
- g. Ne koristi se od 2010;
- h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
- i. PDNT (1-picryl-3,5-dinitrotriazol);
- j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);

33. Eksplozivi koji nisu navedeni u ML8.a. i koji imaju bilo što od sljedećeg:

- a. Brzinu detonacije veću od 8 700 m/s na maksimalnoj gustoći ili
- b. Tlak detonacije veći od 34 GPa (340 kbar);

34. Organski eksplozivi koji nisu navedeni u ML8.a i koji imaju sve od sljedećeg:

- a. Dosežu tlak detonacije od 25 GPa (250 kbar) ili veći, i
- b. Ostaju najmanje 5 minuta stabilni na temperaturi od 523 K (250 °C) ili višoj;

b. 'Pogonska goriva', kako slijedi:

1. Bilo koje kruto 'pogonsko gorivo' klase 1.1 Ujedinjenih naroda (UN) teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uvjetima) većeg od 250 sekundi za ne-metalizirane, ili većeg od 270 sekundi za aluminizirane sastave;
2. Bilo koje kruto 'pogonsko gorivo' UN klase 1.3 teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uvjetima) većeg od 230 sekundi za ne-halogenizirane, 250 sekundi za ne-metalizirane sastave i više od 266 sekundi za metalizirane sastave;
3. 'Pogonska goriva' koji imaju vrijednost konstante snage veću od 1 200 kJ/kg;
4. 'Pogonska goriva' koji mogu podnijeti stabilnu linearnu brzinu gorenja veću od 38 mm/s u standardnim uvjetima (izmjereno u obliku inhibiranog uzorka u krafordovoj bombi) 6,89 MPa (68,9 bar) tlaka i 294 K (21 °C);
5. Elastomerom modificirano lijevano dvobazno 'pogonsko gorivo' (EMCDB) čija je deformacija pri najvećem naprezanju veća od 5 % na 233 K (-40 °C);
6. Bilo koje 'pogonsko gorivo' koje sadrži supstance navedene u ML8.a.
7. 'Pogonsko gorivo', koje nije navedeno nigdje drugdje u EU Popisu robe vojne namjene a posebno je namijenjeno za vojnu uporabu;

ML8 (nastavak)

- c. 'Pirotehnika', goriva i supstance u vezi s tim, kako slijedi, te njihove smjese:
1. Avionska goriva posebno formulirana za vojne svrhe;
 2. Alan (aluminijски hidrid) (CAS 7784-21-6);
 3. Karborani; dekarboran (CAS 17702-41-9); pentaborani (CAS 19624-22-7 i 18433-84-6) i njihovi derivati;
 4. Hidrazin i derivati, kako slijedi (vidjeti također ML8.d.8. i d9. za oksidiranje hidrazinskih derivata):
 - a. Hidrazin (CAS 302-01-2) koncentracije 70 % ili veće;
 - b. Monometil hidrazin (CAS 60-34-4);
 - c. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 540-73-8);
 - d. Nesimetrični dimetil hidrazin (CAS 57-14-7);
 5. Metalna goriva u obliku čestica bez obzira na to jesu li one sferične, atomizirane, sferoidalne, pločaste ili mljevene, proizvedene od tvari čistoće 99 % ili više:
 - a. Metali i njihove smjese, kako slijedi:
 1. Berilij (CAS 7440-41-7) veličine čestica manje od 60 µm;
 2. Željezni prah (CAS 7439-89-6) veličine čestica od 3 µm ili manje proizvedeno redukcijom željeznog oksida vodikom;
 - b. Smjese koje sadržavaju bilo što od sljedećeg:
 1. Cirkonij (CAS 7440-67-7), magnezij (CAS 7439-95-4) ili njihove legure čestica veličine manjih od 60 µm;
 2. Bor (CAS 7440-42-8) ili borov karbid (CAS 12069-32-8) goriva čistoće 85 % ili veće te veličine čestica manje od 60 µm;
 6. Vojni materijali koji sadrže zgušnjivače za ugljikovodična goriva posebno formulirana za uporabu u bacačima plamena ili zapaljivom streljivu kao što su metalni stearati ili palmati (npr. oktal (CAS 637-12-7)) i M1, M2 i M3 zgušnjivači;
 7. Perklorati, klorati i kromati spojeni s metalom u prahu ili drugim komponentama visokoenergetskog goriva;
 8. Sferični aluminijски prah (CAS 7429-90-5) veličine čestica 60 µm ili manje, proizveden od materijala koji sadržava 99 % ili više aluminija;
 9. Titanij subhidrid (TiH_n) stehiometrijskog ekvivalenta $n = 0,65-1,68$.

Napomena 1: Avionska goriva navedena u ML8.c.1. gotovi su proizvodi a ne njihovi sastojci.

Napomena 2: ML8.c.4.a. ne odnosi se na hidrazinske smjese koje su posebno formulirane za zaštitu od korozije.

Napomena 3: ML8.c.5. se odnosi na eksplozive i goriva koji sadrže metale ili legure bez obzira na to jesu li metali ili legure sažeti u aluminiju, magneziju, cirkoniju ili beriliju.

Napomena 4: ML8.c.5.b.2. ne odnosi se na bor i borov karbid obogaćen bor-10 (20 % ili više ukupnog sadržaja bora-10).

Napomena 5: ML8.c.5.b. se odnosi samo na metalna goriva u obliku čestica, kada su miješana sa drugim supstancama da tvore mješavinu, pripremljenu za vojne namjene, kao što su sustavi za tekuća ili gusta goriva, krute pogonske tvari ili pirotehničke mješavine.

ML8

(nastavak)

d. Oksidatori, kako slijedi, te njihove smjese:

1. ADN (amonijev dinitramid ili SR 12) (CAS 140456-78-6);
2. AP (amonijev perklorat) (CAS 7790-98-9);
3. Smjese sastavljene od fluora i bilo kojeg od sljedećih sastojaka:
 - a. Ostali halogeni;
 - b. Kisik; ili
 - c. Dušik;

Napomena 1: ML8.d.3. se ne odnosi na klor trifluorid (CAS 7790-91-2).

Napomena 2: ML8.d.3. se ne odnosi na nitrogen triflorid (CAS 7783-54-2) u plinovitom stanju.

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidin) (CAS 78246-06-7);
5. HAN (hidroksilamonij nitrat) (CAS 13465-08-2);
6. HAP (hidroksilamonij perklorat) (CAS 15588-62-2);
7. HNF (hidrazinij nitroformat) (CAS 20773-28-8);
8. Hidrazin nitrat (CAS 37836-27-4);
9. Hidrazin perklorat (CAS 27978-54-7);
10. Tekući oksidatori koji su sastavljeni od ili koji sadrže inhibiranu dimeću dušičnu kiselinu (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Napomena: ML8.d.10 se ne odnosi na neinhibiranu zapaljivu dušičnu kiselinu.

e. Veziva, plastifikatori, monomeri, polimeri, kako slijedi:

1. AMMO (azidometilmetiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 90683-29-7) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove ,sirovine za izradu');
2. BAMO (bisazidometiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 17607-20-4) (vidjeti također ML8.g.1. za njegove ,sirovine za izradu');
3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropil)acetal) (CAS 5108-69-0);
4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropil)formal) (CAS 5917-61-3);
5. BTTN (butanetrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5) (vidjeti također ML8.g.8. za njegove ,sirovine za izradu');
6. Energetski monomeri, plastifikatori ili polimeri posebno formulirani za vojnu uporabu, koji sadrže bilo što od sljedećeg:
 - a. Dušične grupe;
 - b. Azido grupe;
 - c. Nitratne grupe;
 - d. Nitrazne grupe; ili
 - e. Difluoroamino grupe;

- ML8 e. (nastavak)
7. FAMA0 (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetan) i njegovi polimeri;
 8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil)formal) (CAS 17003-79-1);
 9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);
 10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oksahptan-1,7-diol formal);
 11. GAP (glicidilazid polimer) (CAS 143178-24-9) i njegovi derivati;
 12. HTPB (polibutadien s hidroksil završecima) s funkcionalnoću hidroksila jednakom ili većom od 2,2 i manjom ili jednakom 2,4, hidroksilne vrijednosti manje od 0,77 meq/g te viskoziteta na 30 °C manje od 47 poise (CAS 69102-90-5);
 13. Poli(epiklorohidrin) s funkcionalnim alkoholnim grupama s molekularnih masama manjih od 10 000, i to:
 - a. Poli(epiklorohidrindiol);
 - b. Poli(epiklorohidrindiol)
 14. NENAs (nitratometilnitramin spojevi) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 i 85954-06-9);
 15. PGN (Poli-GLYN, poliglicidilinitrat ili poli(nitratometiloksiran) (CAS 27814-48-8);
 16. Poli-NIMMO (poli nitratometilmetiloksetan) ili poli-NMMO (poli[3-nitratometil-3-metiloksetan]) (CAS 84051-81-0);
 17. Polinitroortokarbonati;
 18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksi] propan ili tris vinoksi propane adukt) (CAS 53159-39-0).
- f. „Aditivi” kako slijedi:
1. Bazni bakarni salicilat (CAS 62320-94-9);
 2. BHEGA (bis-(2-hidroksietil)glikolamid) (CAS 17409-41-5);
 3. BNO (butadienenitrileoksid);
 4. Derivati ferocena, kako slijedi:
 - a. Butacen (CAS 125856-62-4);
 - b. Katocen (2,2-bis-etilferrocenil propan) (CAS 37206-42-1);
 - c. Ferocen karboksilne kiseline uključujući:
Ferocen karboksilnu kiselinu (CAS 1271-42-7),
1,1'-ferocen dikarboksilnu kiselinu (CAS 1293-87-4);
 - d. n-butil-ferocen (CAS 31904-29-7);
 - e. Ostali slični derivati aduktiranog polimer ferocena;
 5. Olovni beta-resorcyate (CAS 20936-32-7);
 6. Olovni citrat (CAS 14450-60-3);
 7. Olovno-bakreni helati beta-resorcyata ili salicilata (CAS 68411-07-4);

- ML8 f. (nastavak)
8. Olovni maleat (CAS 19136-34-6);
 9. Olovni salicilat (CAS 15748-73-9);
 10. Olovni stanat (CAS 12036-31-6);
 11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinil fosfin oksid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroksipropanoksi) propilamino fosfin oksid); i ostali MAPO derivati;
 12. Metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oksid) (CAS 85068-72-0);
 13. N-metil-p-nitroanilin (CAS 100-15-2);
 14. 3-Nitraza-1,5-pentan diisocijanat (CAS 7406-61-9);
 15. Agensi organo-metalnih spojeva, kako slijedi:
 - a. Neopentil[dialil]oksi, tri[diocetil]fosfato-titanat (CAS 103850-22-2); također poznat kao titanij IV, 2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0); ili LICA 12 (CAS 103850-22-2);
 - b. Titanij IV, [(2-propenolato—1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris[diocetyl] pirofosfat ili KR 3538;
 - c. Titanij IV, [(2-propenolato—1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris(diocetyl)fosfat;
 16. Policijanodifluoroaminoetilenoksid;
 17. Polifunkcionalni aziridin amidi sa izofaličnim, trimesičnom (BITA ili butilen imin trimesamid), isocaynuričnom ili trimetiladipičnom strukturom i 2-metil ili 2-etil grupom na aziridin prstenu;
 18. Propilenimin (2-metilaziridin) (CAS 75-55-8);
 19. Superfina željezni oksid (Fe_2O_3) (CAS 1317-60-8) specifične površine veće od 250 m/g i prosječne veličine čestica od 3,0 nm ili manje;
 20. TEPAN (tetraetilenpentaamineakrilonitril) (CAS 68412-45-3); cijanoetilzirani poliamini i njihove soli;
 21. TEPANOL (tetraetilenpentaamineakrilonitrileglicidol) (CAS 68412-46-4); cijanoetilzirani poliamini slični glicidolu i njihovim solima;
 22. TPB (trifenil bizmut) (CAS 603-33-8).
- g. 'Prekursori', kako slijedi:
- POZOR:** U ML8.g. reference se odnose na 'Energetske tvari' koje podliježu kontroli, a koje se proizvode od ovih supstanci.
1. BCMO (bisklorometiloksetan) (CAS 142173-26-0) (vidjeti također ML8.e.1. i e.2.);
 2. Dinitroazetidn-t-butil sol (CAS 125735-38-8) (vidjeti također ML8.a.28.);
 3. HBIW (heksabenzilheksaazaizovurcitan) (CAS 124782-15-6) (vidjeti također ML8.a.4.);
 4. TAIW (tetraacetildibenzilheksaazaizovurcitan) (vidjeti također ML8.a.4) (CAS 182763-60-6);
 5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciklooktan) (CAS 41378-98-7) (vidjeti također ML8.a.13.);
 6. 1,4,5,8-tetraazadekalin (CAS 5409-42-7) (vidjeti također ML8.a.27.);

ML8 g. (nastavak)

7. 1,3,5-triklorobenzen (CAS 108-70-3) (vidjeti također ML8.a.23.);
8. 1,2,4-trihidroksibutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6) (vidjeti također ML8.e.5.).

Napomena 5: Ne koristi se od 2009.

Napomena 6: ML8 se ne odnosi na sljedeće supstance osim ako su spojene ili pomiješane s „energetskim tvarima” spomenutim u ML8.a. ili metalima u prahu pod ML8.c.:

- a. Amonij pikrat (CAS 131-74-8);
- b. Crni barut;
- c. Heksanitrodifenilamin (CAS 131-73-7);
- d. Difluoroamin (CAS 10405-27-3);
- e. Dušični škrob (CAS 9056-38-6);
- f. Kalijev nitrat (CAS 7757-79-1);
- g. Tetranitronaftalen;
- h. Trinitroanisol;
- i. Trinitronaftalen;
- j. Trinitroksilen;
- k. N-pirolidinon; 1-metil-2-pirolidinon (CAS 872-50-4);
- l. Dioktilmaleat (CAS 142-16-5);
- m. Etilheksilakrilat (CAS 103-11-7);
- n. Trietilaluminij (TEA) (CAS 97-93-8), trimetilaluminij (TMA) (CAS 75-24-1) i ostali piroforični metalni alkili i arili litija, natrija, magnezija, cinka ili bora;
- o. Nitroceluloza (CAS 9004-70-0);
- p. Nitroglicerol (ili gliceroltrinitrat, trinitroglicerol) (NG) (CAS 55-63-0);
- q. 2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);
- r. Etilendiamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);
- s. Pentaeritroltetranitrat (PETN) (CAS 78-11-5);
- t. Olovni azid (CAS 13424-46-9), normalni olovni stiftat (CAS 15245-44-0) i osnovni olovni stiftat (CAS 12403-82-6) i inicijalni eksplozivi ili inicijalne smjese koje sadrže azide ili spojeve azida;
- u. Trietileneglicoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);
- v. 2,4,6-trinitroresorcinol (stiphićna kiselina) (CAS 82-71-3);
- w. Dietildifenil urea (CAS 85-98-3); dimetildifenil urea (CAS 611-92-7); metiletdifenil urea [Centraliti];
- x. N,N-difenilurea (nesimetrična difenilurea) (CAS 603-54-3);
- y. Metil-N,N-difenilurea (metilna nesimetrična difenilurea) (CAS 13114-72-2);
- z. Etil-N,N-difenilurea (etilna nesimetrična difenilurea) (CAS 64544-71-4);
- aa. 2-Nitrodifenilamin (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
- bb. 4-Nitrodifenilamin (4-NDPA) (CAS 836-30-6);

- ML8 Napomena (nastavak)
- cc. 2,2-dinitropropanol (CAS 918-52-5);
- dd. Nitroguanidin (CAS 556-88-7) (vidjeti ICO11.d. na Popisu robe s dvojnomo namjenom).
- Napomena 7: ML8. ne uključuje amonijev perklorat (ML8.d.2.) i NTO (ML8.a.18.), posebno oblikovan i pripremljen za uređaje koji stvaraju plinove za civilnu uporabu i koji zadovoljava sve od sljedećeg:
- a. Spojen ili pomiješan s neaktivnim duromernim vezivima ili plastifikatorima;
- b. Najviše 80 % mase aktivne tvari je amonijev perklorat (ML8.d.2.);
- c. Sadrži najviše 4 g NTO (ML8.a.18.) i
- d. Pojedinačna masa je manja od 250 g.
- ML9 **Ratna plovila (površinska ili podvodna), specijalna mornarička oprema, pribor, komponente i ostala površinska plovila, kako slijedi:**
- POZOR: Za opremu za vođenje i navigaciju vidjeti ML11.
- a. Plovila i komponente:
1. Plovila (površinska ili podvodna) posebno projektirana ili modificirana za vojnu namjenu, bez obzira na trenutačno stanje popravka ili ispravnosti, i bez obzira sadrže li oružne sustave ili oklop, te trup ili dijelove trupa takvih plovila, i njihove komponente posebno projektirane za vojnu namjenu;
 2. Površinska plovila, osim onih navedenih u ML9.a.1., koji imaju bilo što od sljedećeg, učvršćeno ili integrirano u plovilo:
 - a. Automatsko oružje navedeno u ML1., kalibra 12,7 mm ili većeg, ili oružje navedeno u ML2, ML4, ML12, ili ML19., ili ‚nastavci‘ ili čvrste točke takovih oružja;
- Tehnička napomena
- ‚Nastavci‘ se odnose na nastavke na oružju ili strukturno ojačanje radi postavljanja oružja
- b. Sustavi za upravljanje paljbom navedeni u ML5.;
- c. Koji imaju sve od sljedećeg:
1. ‚Kemijsku, biološku, radiološku ili nuklearnu (KBRN) zaštitu‘; i
 2. ‚Sustav orošavanja ili ispiranja‘ namijenjen dekontaminaciji; ili
- Tehničke napomene
1. ‚KBRN zaštita‘ je samostalni unutarnji prostor sa značajkama kao što su osiguranje nadtlaka, izolacija ventilacijskih sustava, ograničeni ventilacijski otvori sa KBRN filtrima i ograničen broj točaka za pristup osoblja koji uključuje zračne komore.
 2. ‚Sustav orošavanja ili ispiranja‘ je sustav raspršivanja morske vode, koji istodobno ispire vanjski dio nadgrađa i palubu plovila.
- d. Oružni sustavi za aktivnu zaštitu navedeni u ML4.b., ML5.c. ili ML11.a. i imaju bilo što od sljedećeg:
1. ‚KBRN zaštita‘;
 2. Trup plovila i nadgrađe, posebno projektirani za smanjivanje radarskog odraza;
 3. Sredstva za smanjivanje termalne zamjetljivosti (npr. sustav za hlađenje ispušnih plinova), osim posebno namijenjenih za povećanje opće učinkovitosti elektrana ili smanjivanje utjecaja na okoliš; ili
 4. Sustav projektiran za smanjivanje magnetske zamjetljivosti cijelog plovila;

ML9

(nastavak)

- b. Motori i pogonski sustavi, posebno projektirani za vojnu namjenu i komponente za njih, posebno projektirane za vojnu namjenu, kako slijedi:
1. Dizel motori posebno namijenjeni za podmornice koje imaju sve niže navedene značajke:
 - a. Izlaznu snagu 1,12 MW (1 500 KS) ili veću; i
 - b. Rotacijsku brzinu 700 okr/min ili veću;
 2. Električni motori posebno namijenjeni podmornicama, koje imaju sve niže navedene značajke:
 - a. Izlaznu snagu veću od 0,75 MW (1 000 KS);
 - b. Sposobnost brze promjene smjera u gibanje unatrag;
 - c. Vodeno hlađenje; i
 - d. Potpunu zatvorenost;
 3. Nemagnetni dizel motori koji imaju sljedeće značajke:
 - a. Izlaznu snagu 37,3 kW (50 KS) ili manje; i
 - b. Nemagnetni udio veći od 75 % ukupne mase;
 4. Pogonski sustavi neovisni o zraku ('Air Independent Propulsion' - AIP), posebno konstruirani za podmornice

Tehnička napomena

'Pogonski sustav neovisan o zraku' (AIP - Air Independent Propulsion) omogućuje podmornici da, u podvodnoj vožnji tijekom dužeg vremenskog perioda, koristi svoj pogonski sustav bez uporabe atmosferskog kisika duže nego što bi to omogućavale samo baterije. Za potrebe ML9.b.4., AIP ne uključuje nuklearnu energiju.

- c. Podvodne naprave za otkrivanje posebno namijenjene vojnoj uporabi, oprema za njihovo upravljanje i njihove komponente, posebno namijenjene vojnoj uporabi;
- d. Protupodmorničke mreže i protutorpedne mreže, posebno namijenjene vojnoj uporabi;
- e. Ne koristi se od 2003. godine;
- f. Sredstva za probijanje trupa i spojnice posebno namijenjene vojnoj uporabi koje omogućuju interakciju s opremom van plovila, i njihove komponente, posebno namijenjene vojnoj uporabi;

Napomena: ML9.f. uključuje spojnice za plovila, bilo one s jednim vodičem, s više vodiča, koaksijalne spojnice ili spojnice- nosači valova, i sredstva za probijanje trupa, pri čemu oba ostaju vodonepropusna te zadržavaju tražene karakteristike na morskim dubinama koje prelaze 100 m; te optičke spojnice i optička sredstva za probijanje trupa posebno namijenjena za prijenos 'laserske' zrake bez obzira na dubinu. ML9.f. se ne odnosi na običnu pogonsku osovinu niti na hidrodinamičko upravljanje probijačima trupa;

- g. Tihi ležajevi, njihove komponente, te oprema koja sadrži takve ležajeve, posebno namijenjeni vojnoj uporabi, koji imaju sve sljedeće značajke:
 1. Plinski ili magnetski ovjes;
 2. Aktivno nadziranje vidljivosti: ili
 3. Kontrolu reduciranja vibracija.

ML10

'Zrakoplovi', 'vozila lakša od zraka', besposadne letjelice ('UAV'), avio-motori i zrakoplovna oprema, oprema i komponente koje se na to odnose, posebno izrađene ili modificirane za vojnu uporabu, kako slijedi:

POZOR: Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

- a. 'Zrakoplovi' s posadom i 'vozila lakša od zraka' te za njih posebno namijenjene komponente;

ML10 (nastavak)

- b. Ne koristi se od 2011. godine;
- c. Zrakoplovi bez posade i oprema za njih kako slijedi, te za njih posebno namijenjene komponente:
 - 1. Besposadne letjelice, letjelice s daljinskim pilotiranjem (RPV), autonomne letjelice koje je moguće programirati i ‚vozila lakša od zraka‘;
 - 2. Lanseri, oprema za popravak i oprema za zemaljsku potporu;
 - 3. Oprema za zapovijedanje i nadzor;
- d. Zrakoplovni motori te za njih posebno namijenjene komponente;
- e. Zrakoplovna oprema, uključujući opremu za nadopunu gorivom u letu, posebno namijenjena uporabi za ‚zrakoplove‘ navedena u ML10.a. ili avio-motore koji podliježu kontroli po ML10.d., te za nju posebno namijenjene komponente;
- f. Punjači gorivom pod tlakom, oprema za punjenje gorivom pod tlakom, oprema posebno namijenjena za rad u objektima u ograničenom području i zemaljska oprema razvijena posebno za ‚zrakoplove‘ koji podliježu kontroli po ML10.a. ili za avio-motore koji podliježu kontroli po ML10.d.;
- g. Vojne zaštitne kacige i maske te za njih posebno namijenjene komponente, oprema za disanje pod tlakom te pojedinačni dijelovi odijela pod tlakom koja se koriste u ‚zrakoplovima‘, antigravitacijska odijela, konverteri tekućeg kisika koji se koriste u ‚zrakoplovima‘ ili projektilima, te katapult i piropatrone za prisilno napuštanje ‚zrakoplova‘ u opasnosti;
- h. Padobrani, paraglajderi i pripadajuća oprema kao i posebno izrađene komponente za njih, kako slijedi:
 - 1. Padobrani koji nisu navedeni bilo gdje drugdje u Popisu robe vojne namjene;
 - 2. Paraglajderi;
 - 3. Oprema posebno namijenjena za padobrance na velikim visinama (npr. odijela, specijalne kacige, sustavi za disanje, oprema za navigaciju);
- i. Oprema za kontrolirano otvaranje ili sustavi automatskog pilotiranja namijenjeni za izbacivanje tereta padobranima.

Napomena 1: ML10.a. ne odnosi se na ‚zrakoplove‘ i ‚vozila lakša od zraka‘ ili varijante tih ‚zrakoplova‘ posebno namijenjene vojnoj uporabi i koji imaju sve od niže navedenog:

- a. Nisu borbeni zrakoplovi
- b. Nisu konfigurirani za vojnu uporabu, niti raspolažu opremom ili dodacima koji su posebno izrađeni ili modificirani za vojnu uporabu; i
- c. Koje je tijelo, nadležno za civilno zrakoplovstvo u državi članici Europske unije ili državi koja sudjeluje u Wassenaarskom aranžmanu, certificiralo za civilnu uporabu.

Napomena 2: ML10.d. se ne odnosi na:

- a. Zrakoplovne motore izrađene ili modificirane za vojnu uporabu koji imaju odobrenje civilnih zrakoplovnih vlasti u državi članici Europske unije ili državi članici Wassenaarskog aranžmana za uporabu na ‚civilnom zrakoplovu‘, ili za njih posebno namijenjene komponente;
- b. Klipne motore ili za njih posebno namijenjene komponente osim onih posebno namijenjenih za besposadne letjelice.

ML10 (nastavak)

Napomena 3: Za potrebe ML10.a. i ML10.d., posebno namijenjene komponente i pripadajuća oprema za ne-vojne „zrakoplove“ ili zrakoplovne motore modificirane za vojnu uporabu, odnosi se samo na one vojne komponente i pripadajuću vojnu opremu koju je potrebno modificirati za vojnu uporabu.

Napomena 4: Za potrebe ML10.a., vojna uporaba uključuje: borbu, vojno izviđanje, napad, vojnu obuku, logističku potporu i transportne i padobranske postrojbe ili vojnu opremu.

Napomena 5: ML10.a. se ne odnosi na „zrakoplov“ koji zadovoljava sve od niže navedenog:

- a. Proizveden prije 1946. godine;
- b. Ne uključuje robe navedene u Popisu robe vojne namjene, osim ako robe nisu potrebne za zadovoljavanje sigurnosnih i plovidbenih standarda država članica Europske unije ili država članica Wassaarskog aranžmana; i
- c. Ne uključuju oružje navedeno u Popisu robe vojne namjene, osim ako ono nije neupotrebljivo i onespособljeno tako da se ne može više vratiti njegova funkcija.

ML11 **Elektronička oprema koja nije navedena po niti jednoj drugoj osnovi na Popisu robe vojne namjene, te za nju posebno namijenjene komponente:**

a. Elektronička oprema specijalno napravljena za vojnu uporabu;

Napomena: ML11.a. uključuje:

- a. Elektroničku opremu za protumjere i protu-protumjere (npr. oprema namijenjena ubacivanju vanjskih ili pogrešnih signala na radar ili prijavnike za radio komunikaciju ili drukčije ometanje prijema, rada ili učinkovitosti protivničkih elektroničkih prijavnika uključujući i njihovu opremu za protumjere), uključujući opremu za ometanje i protu-ometanje;
- b. Frekvencijske agilne cijevi;
- c. Elektroničke sustave ili opremu namijenjenu za promatranje i kontrolu elektromagnetskog spektra za vojno obavještajne ili sigurnosne svrhe ili za mjere protiv takvog promatranja i kontroliranja;
- d. Podvodne protumjere uključujući akustično i magnetsko ometanje i zavaravanje, opremu namijenjenu ubacivanju vanjskog ili lažnog signala na sonarne prijavnike;
- e. Opremu za obradu sigurnosnih podataka, opremu za sigurnost podataka i opremu za prijenos i sigurnost linija veze uz korištenje procesa šifriranja;
- f. Opremu za identifikaciju, potvrđivanje identiteta i unos šifri, te opremu za upravljanje, izradu i distribuciju šifri;
- g. Opremu za navođenje i navigaciju.
- h. Digitalnu radijsku opremu za prijenos informacija;
- i. Digitalne demodule posebno konstruirane za nadzor signala.
- j. „Automatizirani sustavi za zapovijedanje i upravljanje“.

POZOR: Za „softver“ povezan sa vojnim „softver“ definiranim radiom (SDR) vidjeti ML21.

b. Oprema za ometanje sustava satelita za globalnu navigaciju

ML12 **Sustavi oružja s velikom kinetičkom energijom te pripadajuća oprema, kako slijedi, kao i za njih posebno namijenjene komponente:**

- a. Oružani sustavi koji koriste kinetičku energiju posebno namijenjeni uništenju cilja ili izvršenju prekida zadaće prema cilju;
- b. Posebno namijenjena sredstva za testiranje i evaluaciju te pokusni modeli, uključujući dijagnostičke instrumente i ciljeve, za dinamičko testiranje kinetičkih projektila i sustava.

POZOR: Za sustave oružja koji koriste potkalibarno streljivo ili koji koriste samo kemijski pogon i pripadajuće streljivo, vidjeti MLI do ML4.

ML12 (nastavak)

Napomena 1: ML12 uključuje sljedeće, ako je posebno namijenjeno oružanim sustavima koji koriste kinetičku energiju:

- a. Sustave lansiranih pogona sposobni za ubrzanje mase veće od 0,1 g do brzina većih od 1,6 km/s, u obliku pojedinačne ili brze paljbe;
- b. Stvaranje primarne snage, električni oklop, skladištenje energije, upravljanje toplinom, hlađenje, oprema za uključivanje ili rukovanje gorivom; i električne veze između dovoda struje, topovske i ostale funkcije električnog pokretanja kupole;
- c. Određivanje položaja, praćenje, sustavi za upravljanje paljbom ili sustavi za provjeru štete;
- d. Tražilice navođenja, navođenje ili divertne pogonske sustave za projekte (lateralno ubrzanje).

Napomena 2: Po ML12 se kontroliraju sustavi oružja koji koriste bilo koju od niže navedenih pogonskih metoda:

- a. Elektromagnetsku;
- b. Elektrotermalnu;
- c. Plazmu;
- d. Lagani plin; ili
- e. Kemijsku (kad se koristi u kombinaciji s bilo kojim od gore navedenih).

ML13 **Oklopna ili zaštitna oprema i konstrukcije i komponente, kako slijedi:**

- a. Oklopne ploče koje imaju bilo što od sljedećeg:
 1. Proizvedene u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama; ili
 2. Pogodne za vojnu uporabu;

POZOR: Za zaštitne ploče namijenjene zaštitnim prslucima vidjeti ML13.d.2.
- b. Konstrukcije od metalnih ili nemetalnih materijala ili njihova kombinacija posebno namijenjene pružanju balističke zaštite vojnim sustavima, i za to posebno namijenjene komponente;
- c. Kacige proizvedene sukladno vojnim standardima ili specifikacijama, ili odgovarajućim nacionalnim standardima, i za to posebno namijenjene komponente, npr. kalota kacige, unutarnja oprema i ublaživači udara;
- d. Zaštita za tijelo i zaštitna odjeća, i njihove komponente kako slijedi:
 1. Meki zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća proizvedena u skladu s vojnim standardima ili specifikacijama, ili u skladu s njihovim ekvivalentima, i za to posebno namijenjene komponente;

Napomena: Za potrebe ML13.d.1., vojni standardi ili specifikacije uključuju minimalno specifikacije za zaštitu od krhotina.

2. Tvrde ploče za zaštitne prsluke koje omogućuju balističku zaštitu jednaku ili veću od razine III (NIJ 0101.06. srpanj 2008.) ili nacionalni ekvivalenti.

Napomena 1: ML13.b. uključuje materijale koji su posebno namijenjeni za izradu eksplozivno-reaktivnog oklopa ili za izgradnju vojnih skloništa.

Napomena 2: ML13.c. se ne odnosi na konvencionalne čelične kacige bez obzira na to jesu li modificirane ili namijenjene prihvatu ili opremanju bilo kojom vrstom dodatnih naprava.

Napomena 3: ML13.c. i d. se ne odnosi na kacige, zaštitne prsluke ili zaštitnu odjeću kada ih korisnik nosi sa sobom za svoju osobnu zaštitu.

Napomena 4: Od kaciga posebno dizajniranih za osobe koje se bave deaktiviranjem eksplozivnih naprava ML13. kontrolira samo one koje su posebno dizajnirane za vojnu uporabu.

POZOR 1: Vidjeti također navod 1A005 na Popisu robe s dvojnog namjenom.

POZOR 2: Za „vlaknaste ili filamentne materijale“ koji se koriste u proizvodnji zaštite za tijelo i kaciga, vidjeti navod 1C010 na EU Popisu robe s dvojnog namjenom.

ML14 **Specijalizirana oprema za vojnu obuku ili simulirane vojne scenarije, simulatori posebno namijenjeni obuci uz korištenje bilo koje vrste vatrenog oružja ili naoružanja koje kontrolira ML1 ili ML2, te za to posebno namijenjene komponente i pribor.**

Tehnička napomena

Termin 'specijalizirana oprema za vojnu obuku' uključuje vojne vrste trenažera napada, trenažera leta, trenažera radarskih ciljeva, generatore radarskih ciljeva, naprave za obuku na oružju, trenažere anti-podmorničkog ratovanja, simulatore leta (uključujući centrifuge za obuku pilota/astronauta), trenažere radara, trenažere instrumenata leta, navigacijske trenažere, trenažere lansiranja projektila, opremu za ciljeve, automatske 'zrakoplove', trenažere naoružanja, trenažere bespilotnih 'zrakoplova', pokretne trenažere i opremu za obuku za kopnene vojne operacije.

Napomena 1: ML14 uključuje generatore slike i interaktivne sustave okoliša za simulatore ako su posebno namijenjeni ili modificirani za vojnu uporabu.

Napomena 2: ML14 ne odnosi se na opremu posebno namijenjenu obuci za korištenje lovačkog ili sportskog oružja.

ML15 **Oprema za prikaz slike ili za protumjere, kako slijedi, posebno namijenjena vojnoj uporabi i za to posebno namijenjene komponente i pribor:**

- a. Oprema za snimanje i obradu slike
- b. Kamere, oprema za fotografiranje i obradu filma
- c. Oprema s pojačalom slike
- d. Oprema za prikaz infracrvene ili termičke slike
- e. Radarsko senzorska oprema za prikaz slike
- f. Oprema za protumjere ili protu-protumjere, namijenjena opremi navedenoj u ML15.a. do ML15.e.

Napomena: ML15.f. uključuje opremu namijenjenu ometanju rada ili učinkovitosti vojnih sustava za prikaz slike ili minimiziranju tih njihovih sposobnosti.

Napomena 1: U ML15, termin 'posebno namijenjene komponente' uključuje niže navedeno ako je ono posebno namijenjeno vojnoj uporabi:

- a. Cijevi za pretvorbu infracrvene slike;
- b. Cijevi za pojačavanje slike (osim prve generacije);
- c. Mikrokanalne ploče;
- d. Cijevi televizijske kamere niske razine svjetla
- e. Detektorske postave (uključujući elektronsku međupovezanost ili sustave očitavanja);
- f. Piroelektrične cijevi televizijskih kamera;
- g. Rashladni sustavi za sustave za prikaz slike;
- h. Električno pokretane okidače fotokromnog ili elektro-optičkog tipa koji imaju dužinu ekspozicije manju od 100 μ s osim u slučajevima okidača koji su nužni dio kamera visoke brzine;
- i. Obrtače slike s optičkim vlaknima;
- j. Spojeve poluvodiča fotokatoda.

Napomena 2: ML15 se ne odnosi na , cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije' ili opremu koja je posebno namijenjena ugrađivanju u ,cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije'.

POZOR: Za klasifikaciju ciljnika za oružje čiji je sastavni dio , cijevni pojačivač svjetlosti prve generacije' vidjeti ML1., ML2. i ML5.a.

POZOR: Vidjeti također 6A002.a.2. i 6A002.b. na Popisu robe s dvojnomo namjenom.

ML16 **Otkivci, odljevci i ostali nedovršeni proizvodi posebno namijenjeni stavkama navedenim u ML1 do ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 ili ML19.**

Napomena: ML16. se odnosi na nedovršene proizvode kada ih je moguće identificirati po sastavu materijala, geometriji ili funkciji.

ML17 **Raznovrsna oprema, materijali i dokumentacija, kako slijedi, te za to posebno namijenjene komponente:**

- a. Cjelovit pribor za ronjenje i podvodno plivanje kako slijedi:
 1. Pribor zatvorenog ili poluzatvorenog kruga (ponovno disanje) posebno namijenjen vojnoj uporabi (tj. posebno konstruiran da ne bude magnetski);
 2. Posebno izrađene komponente za uporabu pri preradi pribora otvorenog kruga za vojnu uporabu;
 3. Artikli namijenjeni isključivo vojnoj uporabi sa cjelovitim priborom za ronjenje i podvodno plivanje;
- b. Građevinska oprema posebno namijenjena vojnoj uporabi;
- c. Nastavci, premazi i obrade za smanjenje savijanja, posebno namijenjeni vojnoj uporabi;
- d. Terenska inženjerska oprema posebno namijenjena korištenju u borbenom području;
- e. 'Roboti', kontrolori 'robota', robotovi 'završni elementi' koji imaju bilo koju od niže navedenih karakteristika:
 1. Posebno su namijenjeni vojnoj uporabi;
 2. Uključuju sredstva za zaštitu hidrauličnih linija od puknuća uzrokovanih balističkim fragmentima (npr. uključuju samoljepljive linije) te koriste hidrauličke tekućine točke žarišta veće od 839 K (566 °C); ili
 3. Posebno namijenjena ili vrednovana za rad u okruženju elektro-magnetskog impulsa;

Tehnička napomena

Elektromagnetski impuls ne odnosi se na uzajamni nenamjerni utjecaj uzrokovan elektromagnetskom radijacijom obližnje opreme (npr. strojeva, naprava ili elektroničkih uređaja) ili zbog udara groma.

- f. 'Knjižnice' (parametarske tehničke baze podataka) posebno namijenjene vojnoj uporabi s opremom koja podliježe kontroli prema Popisu robe vojne namjene;
- g. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, uključujući 'nuklearne reaktore' posebno namijenjene vojnoj uporabi te komponente za to, posebno izrađene ili modificirane za vojnu uporabu;
- h. Oprema i materijal, presvučen ili tretiran za smanjivanje mogućnosti otkrivanja položaja, posebno izrađeno za vojnu uporabu, osim onih koji podliježu kontroli po drugim stavkama Popisa robe vojne namjene;
- i. Simulatori posebno izrađeni za vojne 'nuklearne reaktore';
- j. Pokretne radionice posebno izrađene ili modificirane za servisiranje vojne opreme;
- k. Terenski generatori posebno izrađeni ili modificirani za vojnu uporabu;
- l. Spremnici, posebno izrađeni ili modificirani za vojnu uporabu;
- m. Trajekti, osim onih koji se kontroliraju po drugim stavkama iz Popisa robe vojne namjene, mostovi i pontoni, posebno namijenjeni vojnoj uporabi;
- n. Testni modeli posebno namijenjeni 'razvoju' sredstava koja podliježu kontroli po ML4, ML6, ML9 ili ML10;
- o. Oprema za zaštitu od lasera (npr. za zaštitu očiju ili senzora) posebno konstruirani za vojnu uporabu.

ML17 (nastavak)

- p. ‚Gorive ćelije‘ osim onih navedenih negdje drugdje u Popisu robe vojne namjene, posebno izrađene ili ‚modificirane‘ za vojnu uporabu.

Tehničke napomene

1. Za potrebe ML17, termin ‚knjižnica‘ (parametarske tehničke baze podataka) znači skup tehničkih informacija vojne prirode, pozivanje na koje može poboljšati izvedbu vojne opreme ili sustava).
2. Za potrebe ML17, ‚modificiran‘ znači bilo koju strukturalnu, električnu, mehaničku ili drugu promjenu koja ne-vojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje jest posebno izrađeno za vojnu uporabu.

ML18 **Oprema za izradu proizvoda, kako slijedi:**

- a. Posebno projektirana ili modificirana oprema za ‚izradu‘ proizvoda navedenih u Popisu robe vojne namjene Europske unije, kao i komponente posebno namijenjene za to;
- b. Sredstva posebno namijenjena testiranju okoliša te oprema posebno namijenjena za to, za davanje potvrde, označivanje ili testiranje proizvoda navedena u Popisu robe vojne namjene Europske unije.

Tehnička napomena

Za potrebe ML18, termin ‚izrada‘ uključuje kreiranje, ispitivanje, proizvodnju, testiranje i provjeru.

Napomena: ML18.a. i ML18.b. uključuju sljedeću opremu:

- a. Opremu za kontinuiranu nitraciju;
- b. Pribor za centrifugalno testiranje ili oprema koja ima bilo koju od niže navedenih karakteristika:
 1. Pokreće je motor ili motori ukupne vrednovane konjske snage veće od 298 kW (400 KS);
 2. Nosivost korisnog tereta od 113 kg ili više; ili
 3. Mogućnost centrifugalnog ubrzanja od 8 g ili više kod nosivosti od 91 kg ili više;
- c. Preše za dehidraciju;
- d. Ekstruderi posebno izrađeni ili modificirani za izvlačenje vojnog eksploziva;
- e. Rezači za dimenzioniranje izvučenih eksplozivnih punjenja;
- f. Bubljevi za miješanje materijala promjera 1,85m ili više te kapaciteta proizvodnje preko 227 kg;
- g. Kontinuirani mikseri za kruta barutna punjenja (kontinualni mješači za barute)
- h. Fluidni mlinovi za mljevenje i usitnjavanje sastojaka vojnih eksploziva;
- i. Oprema za postizanje sferičnosti i uniformnosti veličine čestica u metalnim prahovima navedenim u ML8.c.8.;
- j. Pretvarači konvekcijske struje za preradu materijala navedenih u ML8.c.3.

ML19 **Sustavi naoružanja usmjerene energije (DEW), uz to povezana oprema ili oprema za protumjere i pokusni modeli, kako slijedi, te za njih posebno izrađene komponente:**

- a. ‚Laserski‘ sustavi posebno namijenjeni uništenju ili izvršenju prekida zadaće prema cilju;
- b. Sustavi zraka čestica koji su u mogućnosti uništiti ili izvršiti prekid zadaće prema cilju;
- c. Radio frekventni sustavi (RF) visoke snage koji su u mogućnosti uništiti ili izvršiti prekid zadaće prema cilju;
- d. Oprema posebno namijenjena nalaženju i identifikaciji ili obrani od sustava navedenih u ML19.a do ML19.c;

ML19 (nastavak)

- e. Fizički pokusni modeli za sustave, te oprema i komponente navedeni u ML19.
- f. „Laserski” sustavi posebno namijenjeni uzrokovanju trajne sljepoće ako vid nije zaštićen, tj. ako osoba ne nosi zaštitne naočale ili ako nosi sredstva za korekciju vida.

Napomena 1: Sustavi oružja usmjerene energije (DEW sustavi) navedeni u ML19 uključuju sustave čije mogućnosti proizlaze iz kontrolirane primjene sljedećeg:

- a. „Laseri” dovoljne snage da izvrše razaranje slično razaranju kakvo stvara konvencionalno streljivo;
- b. Akceleratori čestica koji izbacuju nabijenu ili neutralnu zraku čestica destruktivne moći;
- c. Prijenosnici radio frekvencijskih zraka visoko impulsne snage ili visoko prosječne snage koji proizvode dovoljno snažna polja da onemoguće elektroniku na udaljenoj meti.

Napomena 2: ML19 uključuje dolje navedeno ako je posebno namijenjeno za sustave oružja usmjerene energije (DEW):

- a. Stvaranje primarne snage, skladištenje energije, uključivanje, oprema za kondicioniranje snage ili rukovanje gorivom;
- b. Sustavi za zahvat ili praćenje cilja;
- c. Sustavi koji mogu procijeniti oštećenje cilja, uništenje ili napuštanje zadaće;
- d. Oprema za rukovanje, propagaciju ili usmjeravanje snopa;
- e. Oprema s mogućnošću brzog zaokreta zrake, za brze višestruke operacije prema cilju;
- f. Prilagodna optika i fazni spreznici;
- g. Ubrzivači energije za negativne hidrogen ionske zrake;
- h. „Kvalificirane za svemir” komponente ubrzanja,
- i. Oprema za kanaliziranje negativne ionske zrake;
- j. Oprema za kontroliranje i zaokretanje visokoenergetske ionske zrake;
- k. „Kvalificirani za svemir” tanki listići kovine za neutraliziranje negativne hidrogen izotopne zrake.

ML20 **Kriogenska i „superprovodljiva” oprema, kako slijedi, te komponente i pribor posebno namijenjen za nju:**

- a. Oprema posebno projektirana ili sastavljena za instalaciju u vozilima za vojnu kopnenu, morską, zračnu ili svemirsku primjenu, s mogućnošću rada u pokretu, kao i proizvodnje ili održavanja temperature ispod 103 K (– 170 °C);

Napomena: ML20.a. uključuje mobilne sustave koji sadrže ili koriste pribor ili komponente izrađene od nemetalnih ili neelektričnih vodljivih materijala kao što su plastika ili materijali impregnirani epoksi smolom.

- b. „Superprovodljiva” električna oprema (rotirajući strojevi i transformatori) posebno projektirana ili sastavljena za instaliranje u vozilu za vojne kopnene, morske, zračne ili svemirske potrebe, s mogućnošću rada u pokretu.

Napomena: ML20.b. se ne odnosi na hibridne homopolarne generatore direktne struje koji imaju normalnu metalnu armaturu jednog pola koja rotira u magnetskom polju proizvedenom od superprovodljivih spirala, uz uvjet da su te spirale jedina superprovodljiva komponenta u generatoru.

ML21 **„Softver”, kako slijedi:**

- a. „Softver” posebno izrađen ili modificiran za „razvoj”, „proizvodnju” ili „uporabu” opreme ili materijala navedenih u EU Popisu robe vojne namjene;
- b. Poseban „softver”, osim onog navedenog u ML21.a., kako slijedi:
 1. „Softver” posebno namijenjen za vojnu namjenu i posebno namijenjeni modeliranju, simulaciji ili procjeni vojnih sustava naoružanja
 2. „Softver” posebno namijenjen za vojnu namjenu i posebno namijenjeni modeliranju ili simuliranju scenarija vojnih operacija;
 3. „Softver” za određivanje učinkovitosti oružja za konvencionalno, nuklearno, kemijsko ili biološko ratovanje.
 4. „Softver” posebno namijenjen za vojnu uporabu i posebno namijenjen za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne i obavještajne (C³I) ili za zapovjedne, komunikacijske, nadzorne, računalne i obavještajne aplikacije (C⁴I);
- c. „Softver” koji se ne kontrolira po ML21.a. ili b., posebno izrađen ili modificiran za osposobljavanje opreme koja se ne kontrolira po Zajedničkom popisu robe vojne namjene za izvršenje vojnih funkcija opreme koja se kontrolira po Zajedničkom popisu robe vojne namjene Europske unije.

ML22 **„Tehnologija”, kako slijedi:**

- a. „Tehnologija”, osim one specificirane u ML22.b., koja je „potrebna” za „razvoj”, „proizvodnju” ili „uporabu” stavki navedenih u Popisu robe vojne namjene EU-a.
- b. „Tehnologija” kako slijedi:
 1. „Tehnologija” „potrebna” za projektiranje, uključivo i sklopove komponenti, i uporabu, održavanje i popravak kompletnih proizvodnih postrojenja za stavke navedene u Popisu robe s dvojnomo namjenom EU-a, čak i ako komponente proizvodnog postrojenja nisu navedene.
 2. „Tehnologija” „potrebna” za „razvoj” i „proizvodnju” lakog oružja čak i kad se koristi za proizvodnju reprodukcija antikvitetnog lakog oružja.
 3. „Tehnologija” „potrebna” za „razvoj”, „proizvodnju” ili „uporabu” toksikoloških agensa i pripadne opreme ili komponenti kontroliranih u ML7.a. do ML7.g.
 4. „Tehnologija” „potrebna” za „razvoj”, „proizvodnju” ili „uporabu” „biopolimera” ili kultura specifičnih stanica kontroliranih u ML7.h.
 5. „Tehnologija” „potrebna” isključivo za inkorporiranje „biokatalizatora”, kontroliranih u ML7.i.1. u vojne noseće supstance ili vojne materijale.

Napomena 1: „Tehnologija” „potrebna” za „razvoj”, „proizvodnju” i „uporabu” stavki navedenih u Popisu robe vojne namjene EU-a ostaje pod nadzorom čak i ako se primjenjuje za nekontrolirane stavke koje nisu navedene u Popisu robe vojne namjene EU-a.

Napomena 2: ML22 ne primjenjuje se na:

- a. „Tehnologiju” koja je minimalno potrebna za ugradnju, uporabu, održavanje (provjeru) i popravak onih stavki koje nisu kontrolirane ili čiji je izvoz odobren;
- b. „Tehnologiju” koja je „u javnoj domeni”, „temeljnim znanstvenim istraživanjima” ili minimalnim informacijama nužnim za primjenu patenata;
- c. „Tehnologiju” za magnetsku indukciju, radi kontinuiranog pogona civilnih transportnih uređaja.

DEFINICIJE POJMOVA KORIŠTENIH U OVOM POPISU

Slijede definicije pojmova korištenih u ovom Popisu, po abecednom redu.

Napomena 1: *Definicije se primjenjuju u cijelom Popisu. Reference su savjetodavne, i nemaju učinka na opću primjenu definiranih pojmova u cjelokupnom popisu.*

Napomena 2: *Riječi i pojmovi koje sadrži ovaj popis definicija dobivaju definirano značenje samo tamo gdje se nalaze u znacima „dvostrukog navoda“. Definicije pojmova između „jednostrukih navodnika“ su date u tehničkim napomenama relevantnog pojma. Na svim ostalim mjestima, riječi i pojmovi imaju svoje uobičajeno (rječničko) značenje.*

ML8

„Aditivi“

Supstance koje se koriste u eksplozivima za poboljšanje njihovih svojstava.

ML7

„Agensi za suzbijanje nemira“

Tvari koje, u očekivanim uvjetima uporabe u svrhu suzbijanja nemira, velikom brzinom u čovjeka produciraju iritaciju osjetila ili onesposobljavajuće fizičke učinke koji nestaju nakon kratkog vremena nakon prestanka izloženosti. (Suzavci spadaju pod „agense za suzbijanje nemira“)

ML11

„Automatizirani sustavi za zapovijedanje i upravljanje“

Elektronički sustavi s pomoću kojih se unose, obrađuju i prenose informacije, bitne za učinkovito djelovanje skupine, veće formacije, taktične formacije, postrojbe, broda, podređene postrojbe ili raspoloživih oružnih sustava. To se postiže uporabom računalne i druge specijalizirane opreme namijenjene potpori funkcijama vojnog zapovijedanja ili upravljanja organizacijom. Glavne funkcije automatiziranih sustava za zapovijedanje i upravljanje su: učinkovito automatizirano prikupljanje, čuvanje i obrada podataka; prikaz situacije i okolnosti koje utječu na pripremu i izvođenje borbenih operacija; operativni i taktički proračuni za raspoređivanje resursa između borbenih skupina ili elemenata borbenog poretka ili bojnog rasporeda u skladu s misijom ili stanjem operacije; priprema podataka za ocjenu situacije i donošenje odluka u bilo kom trenutku tijekom operacije ili borbe; računalne simulacije operacija.

ML10

„Besposadna letjelica“ („UAV“)

Bilo koji „zrakoplov“ sposoban poletjeti i održavati upravljivi let s navigacijom, bez nazočnosti čovjeka u njemu.

ML7,
22**„Biokatalizatori“**

Enzimi za specifične kemijske ili biokemijske reakcije ili druge biološke tvari koje se spajaju s CW agensima i ubrzavaju njihovo raspadanje.

Tehnička napomena

„Enzimi“ označavaju „biokatalizatore“ za specifične kemijske ili biokemijske reakcije.

ML7,
22**„Biopolimeri“**

Biološke makromolekule kako slijedi:

- a. Enzimi za specifične kemijske ili biokemijske reakcije;
- b. Antitijela, monoklonalna, poliklonalna ili anti-idiotipska;
- c. Specijalno napravljeni ili specijalno procesirani receptori;

Tehnička napomena

1. *„Anti-idiotipska antitijela“ znači antitijela koja se vežu za specifične antigenske vezna mjesta drugih antitijela;*
2. *„Monoklonalna antitijela“ znači proteine koji se vežu na jedno antigensko mjesto, a proizvodi ih jedna kultura (skupina) stanica;*
3. *„Poliklonalna antitijela“ znače mješavinu proteina koji se vežu na specifične antigene, a koje proizvodi više od jedne kulture (skupine) stanica;*
4. *„Receptori“ znači biološke makromolekularne strukture koje su sposobne vezati ligande, vezivanje kojih utječe na fiziološke funkcije.*

- ML15 **„Cijevni pojačivači svjetlosti prve generacije“**
Elektrostatički fokusirane cijevi, koje koriste ulazna i izlazna optička vlakna ili staklenu čeonu ploču, multi-alkalne foto katode (S-20 ili S-25), ali ne koriste mikrokanalne pojačivače.
- ML4,
10 **„Civilni zrakoplov“**
„Zrakoplovi“, navedeni po oznaci na popisu objavljenih certifikata o plovidbenosti od strane civilnih tijela, koji lete na komercijalnim domaćim ili međunarodnim rutama ili su namijenjeni legitimnoj civilnoj, privatnoj ili poslovnoj uporabi.
- ML8,
18 **„Eksploziv“**
Krutine, tekućine i plinovite tvari ili smjese od kojih se zahtjeva detoniranje, prilikom njihove uporabe kao primarnih, startnih ili glavnih punjenja u bojevim glavama, razornim punjenjima i drugim primjenama.
- ML7 **„Ekspresijski vektori“**
Nositelji (npr. plazmidi ili virusi) korišteni za ubacivanje genetskog materijala u stanicu domaćina.
- ML 8 **„Energetski materijali“**
Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom oslobađaju energiju potrebnu za potrebnu namjenu. „Eksploziv“, „pirotehnika“ i „pogonsko gorivo“ su pod klase energetskih materijala.
- ML19 **„Kvalificirano za svemir“**
Proizvodi koji su projektirani, proizvedeni i ispitani radi zadovoljavanja specijalnih električnih, mehaničkih ili okolišnih zahtjeva za uporabu kod lansiranja i postavljanja satelita ili zrakoplovnih sustava za velike visine koji djeluju na velikim visinama od 100 km ili više.
- ML17 **„Goriva ćelija“**
Elektrokemijski uređaj koji, korištenjem goriva iz vanjskog izvora, izravno pretvara kemijsku energiju u istosmjernu električnu struju.
- ML9,
19 **„Laser“**
Sklop komponenti koje proizvode prostorno i vremenski koherentno svjetlo pojačano stimuliranom emisijom zračenja.
- ML17 **„Nuklearni reaktor“**
Uključuju dijelove i komponente koje se nalaze u ili se priključuju izravno na reaktorsku posudu, opremu koja kontrolira razinu snage u jezgri, i komponente koje normalno sadrže, ili dolaze u izravni kontakt sa ili nadziru primarno rashladno sredstvo reaktorske jezgre.
- ML4,
8 **„Pirotehnika“**
Smjese krutih ili tekućih goriva ili oksidatora koji, kad se zapale, prolaze kroz energičnu kemijsku reakciju kontroliranom brzinom radi dobivanja određene vremenske zadržke (u djelovanju), određene količine topline, buke, dima, vidljive svjetlosti ili infracrvenog zračenja. Piroforne tvari su podgrupa pirotehnčkih tvari, koje ne sadrže oksidatore, ali se spontano pale u dodiru sa zrakom.

- ML8 **„Pogonsko gorivo“**
Tvari ili smjese koje kemijskom reakcijom proizvode velike količine vrelih plinova kontroliranom brzinom radi dobivanja mehaničkog rada.
- ML22 **„Potrebna“**
Primijenjeno na ‚tehnologiju‘, odnosi se samo na onaj dio ‚tehnologije‘ koji je posebno odgovoran za ostvarivanje ili premašivanje kontrolirane razine performansi, karakteristika ili funkcije. Takva zahtijevana ‚tehnologija‘ se može dijeliti između više proizvoda.
- ML8 **„Prekursori“**
Specijalne kemikalije koje se koriste u proizvodnji eksploziva.
- ML7 **„Prilagođeno uporabi u ratu“**
Bilo koja modifikacija ili selekcija (kao što su promjena čistoće, roka trajanja, virulentnosti, karakteristika širenja ili otpornosti na UV zračenje) kojima je cilj povećati učinkovitost u uzrokovanju ljudskih ili životinjskih žrtava, slabljenja opreme ili uništavanja usjeva ili okoliša.
- ML18,
21, 22 **„Proizvodnja“**
Znači sve faze proizvodnje” kao što su: inženjering proizvoda, izrada, integracija, sklapanje, inspekcija, ispitivanje i kontrola kvalitete.
- ML21,
22 **„Razvoj“**
Odnosi se na sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji, kao što su: projektiranje i konstruiranje, konstrukcijska istraživanja, analiza i koncepti, sklapanje i ispitivanje prototipa, pilot proizvodne sheme, konstrukcijski podaci, proces transformacije prototipa u serijski proizvod, određivanje konfiguracije, integracija, nacrti.
- ML17 **„Robot“**
Manipulacijski mehanizam, koji može djelovati na kontinuiranoj putanji ili od točke do točke, može koristiti senzore i ima sve dalje navedene karakteristike:
- Multifunkcionalan je;
 - Sposoban je pozicionirati ili orijentirati materijal, dijelove, alate ili specijalne uređaje putem raznih pokreta u trodimenzionalnom prostoru;
 - Sadrži, u zatvorenoj ili otvorenoj petlji, tri ili više servo uređaja, koji mogu uključivati i koračne motore; i
 - Posjeduje mogućnost „programiranja od stane korisnika“ putem metode učenja/ponavljanja ili korištenjem elektroničkog računala, koje može biti programibilni logički kontroler, npr. bez mehaničke intervencije.
- Napomena: Gore navedene definicije ne uključuju sljedeće uređaje;*
- Manipulacijske mehanizme koji su kontrolirani samo ručno, odnosno daljinski od strane operatera;
 - Manipulacijske mehanizme s fiksnom sekvencom (slijedom), koji su automatizirani pokretni uređaji, koji rade skladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen pomoću fiksnih graničnika poput klinova ili zuba. Slijed pokreta i odabir putanje ili kutova ne može varirati i nije promjenjiv mehaničkim, elektronskim ili električnim putem;
 - Mehanički kontrolirani manipulacijski mehanizmi s promjenjivom sekvencom (slijedom) koji su pokretni automatizirani uređaji, i koji rade skladno mehanički fiksiranim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen pomoću fiksnih, ali prilagodljivih graničnika, kao što su klinovi i zubi. Slijed pokreta i odabir putanje ili kutova je promjenjiv u okviru fiksnog programiranog uzorka. Varijacije ili modifikacije programiranog uzorka (npr. promjena klinova ili zamjena zuba) u jednoj ili više osi kretanja se postižu samo mehaničkim djelovanjem;
 - Manipulacijski mehanizmi s promjenjivom sekvencom (slijedom) bez servo uređaja, koji rade skladno mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program može biti varijabilan, ali sekvenca (slijed) se odvija samo na temelju binarnog signala od mehanički fiksiranog električnog binarnog uređaja ili pomičnih graničnika;

5. *Skladišne dizalice (kranovi) definirani kao Kartezijanski koordinatni manipulacijski mehanizmi koji su proizvedeni kao integralni dio vertikalnog sustav skladištenja na policama, i konstruirani su za dohvat sadržaja u pretincima na policama u svrhu pohrane ili vađenja.*

- ML21 **„Softver“**
Skupina jednog ili više ‚programa‘ ili ‚mikro programa‘ fiksiranih na bilo kojem opipljivom (materijalnom) mediju za zapisivanje.
- ML 20 **„Supravodljivost“**
Odnosi se na materijale (tj. metali, slitine ili spojevi) koji mogu izgubiti cjelokupni električni otpor (tj. koji mogu postići beskonačnu električnu vodljivost i provoditi vrlo jake el. struje bez Jouleovog zagrijavanja.)
‚Kritična temperatura‘ (ponekad navedena i kao prijelazna temperatura) određenog supravodljivog materijala je temperatura, pri kojoj taj materijal gubi bilo kakav otpor protoku istosmjerne struje.
Tehnička napomena
‚Supravodljivo‘ stanje materijala je individualno karakterizirano ‚kritičnom temperaturom‘, kritičnim magnetskim poljem koje je funkcija temperature; ili kritičnom gustoćom struje, koja je s druge strane u funkciji i magnetskog polja i temperature.
- ML22 **„Tehnologija“**
Specifična informacija nužna za ‚razvoj‘, ‚proizvodnju‘ ili ‚uporabu‘ određenog proizvoda. Informacija ima oblik ‚tehničkih podataka‘ ili ‚tehničke ispomoći‘.
Tehničke napomene
1. ‚Tehnički podaci‘ mogu biti u obliku tehničkih crteža, dijagrama, modela, formula, tablica, inženjerskih konstrukcija ili specifikacija, priručnika i instrukcija u pisanom obliku ili na drugim medijima ili uređajima kao što su diskovi, vrpce i ROM memorije.
2. ‚Tehnička ispomoć‘ može biti u obliku instrukcija, vještina, obuke, radnih znanja i konzultantskih usluga. ‚Tehnička ispomoć‘ može uključivati prijenos ‚tehničkih podataka‘.
- ML22 **„Temeljna znanstvena istraživanja“**
Eksperimentalna ili teoretska istraživanja koja se načelno koriste za usvajanje novih znanja o fundamentalnim načelima pojava ili uočenih činjenica, koja nisu izravno usmjerena ka nekom specifičnom cilju ili praktičnoj primjeni.
- ML22 **„U javnom vlasništvu“**
Ovo znači ‚tehnologija‘ ili ‚računalni programi‘ koji su dostupni za javnu uporabu bez ograničenja za njihovi dalju distribuciju.
Napomena Ograničenja u vezi s autorskih prava ne izdvajaju ‚tehnologiju‘ ili ‚računalne programe‘ od toga da se nalaze ‚u javnoj domeni‘.
- ML21,
22 **„Uporaba“**
Korištenje, instalacija/ugradnja (uključujući ugradnju na licu mjesta), održavanje (provjera), popravak, remont i obnavljanje.
- ML13 **„Vlaknasti ili filamentni materijali“**
Uključuju:
a. Kontinuirane filamente;
b. Kontinuirano predivo;
c. Vrpce, tekstili, trake, prostirke;
d. Rezana vlakna, sortirana vlakna i prekrivači od koherentnih vlakana;
e. Vlata, monokristalne ili polikristalne, bilo koje duljine;
f. Pulpa od aromatskih poliamida.

- ML10 **„Vozila lakša od zraka“**
Baloni i zračni brodovi koji uzgon ostvaruju korištenjem toplog zraka ili plinova lakših od zraka kao što su helij ili vodik.
- ML17 **„Završni elementi“**
Hvataljke, aktivni alati ili bilo koji alati koji se pričvršćuju na prirubnicu na kraju manipulacijske ruke „robota“.
- Tehnička napomena*
„Aktivne alatne jedinice“ su uređaji za primjenu dodatne snage, obradne ili senzorske energije na obratku.
- ML8,
ML10 i ML14 **„Zrakoplov“**
Leteća naprava s fiksnim krilima, gibljivim krilima, rotirajućim krilima (helikopteri), nagibnim rotorom ili nagibnim krilom.”
-